

บทที่ 2

สถานภาพทางการเมืองของชนชาติกะเหรี่ยง

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

พื้นที่รัฐกะเหรี่ยงซึ่ง "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" (Karen National Union : KNU) หรือรัฐบาลกอดูเล (The Government of Kawthoolei) ภายใต้การนำของพลเอกโบเมียะ (Bo Mya)* ผู้มีตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีและผู้บัญชาการทหารสูงสุดของรัฐกะเหรี่ยง มีพื้นที่มากกว่าที่รัฐบาลสหภาพพม่าหรือสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ (SLORC) กำหนดไว้ คือ มีขนาดพื้นที่มากกว่า 32,039.63 ตารางกิโลเมตร (9,341 ตารางไมล์)¹ โดยรวมพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสะโตง (Sittang River) ในภาคพะโค (Pegu) ทั้งหมด พื้นที่บางส่วนของรัฐมอญ (Mon) ตั้งแต่ภาคเหนือถึงปากแม่น้ำสาละวิน (Salween

---

¹ ชาวกะเหรี่ยงอ้างพรมแดนทางด้านวัฒนธรรม-ทางเชื้อชาติ (Cultural or Ethnic Boundary) และพรมแดนประวัติศาสตร์ (Historical Boundary) ชาวกะเหรี่ยงสืบเชื้อสายมาจากชนชาติโจว (Chou) เมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว เคยมีถิ่นฐานอยู่บริเวณทิเบต ต่อมาได้อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพม่าตอนเหนือ ชาวกะเหรี่ยงได้เกิดการสู้รบกับชาวไทยใหญ่ในรัฐชาน (Shan State) แต่สู้ชาวไทยใหญ่ไม่ได้จึงได้อพยพไปตั้งอยู่บริเวณตอนใต้ของพม่า คือ รัฐกะเหรี่ยงในปัจจุบัน ชาวกะเหรี่ยงแบ่งออกเป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ กะเหรี่ยงยางขาว ส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง และกะเหรี่ยงยางแดงอยู่ในรัฐคะยา (Kayah State) หรือรัฐคะเรนนี (Karenni) มีขนาดพื้นที่ประมาณ 16,532.6 ตารางกิโลเมตร (4,820 ตารางไมล์)

* โปรตตบุประวัติพลเอกโบเมียะ ในภาคผนวก ก.

แม่น้ำสาละวิน (Salween River) และพื้นที่บางส่วนของรัฐมอญที่ติดต่อกับชายแดนด้านตะวันตกของไทยลงมาทางเมืองทวาย (Tavoy) และต่อลงมาทางใต้ทางภาคตะนาวศรี (Tanasserim) ของพม่า รัฐกะเหรี่ยงแบ่งการปกครองออกเป็น 7 จังหวัด ซึ่งมีที่ตั้งและเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับรัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี้ ภาคมัณฑะเลย์ (Mandalay) ไปทางตะวันตกจนถึงแม่น้ำสะโตง

ทิศใต้ ติดต่อกับแนวชายแดนไทยบริเวณจังหวัดระนอง และตอนใต้สุดของภาคตะนาวศรีของพม่า

ทิศตะวันออก ติดต่อกับรัฐคะยาและแนวชายแดนไทยบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก และจังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับภาคพะโค อ่าวเมาะตะมะ (The Gulf of Martaban) รัฐมอญ และทะเลอันดามัน (Andaman Sea)²

ที่ตั้งที่กำหนดตามละติจูด (latitude) และลองจิจูด (longitude) ที่รัฐบาลสหภาพพม่ากำหนดไว้คือ

ละติจูดที่ 15 องศา 15 ลิปดาเหนือ ถึง 19 องศา 30 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 96 องศา 15 ลิปดาตะวันออก ถึง 98 องศา 55 ลิปดาตะวันออก³

ประชากร

รัฐกะเหรี่ยงมีประชากรประมาณ 8,600,000 คน ร้อยละ 20 ของประชากรในพม่า (รวมทั้งชาวกะเหรี่ยงตามแนวชายแดนด้านตะวันตก

² ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346), "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 254.

³ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, คนไทยในพม่า (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์-รามินทร์, 2503), 146 - 147.

ด้านตะวันตกของไทย)⁴ ประชากรชาวกะเหรี่ยงร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำอิระวดีตอนล่าง-ดินแดนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำสะโตง (Sittang) ลุ่มน้ำสาละวินตอนล่างและแถบภูเขาตามแนวชายแดนไทย-พม่า ชนชาติกะเหรี่ยงอาจแบ่งออกได้เป็นกลุ่มย่อยสอง กลุ่มหลักคือ "สะกอ" (Sgaw) และ "โป" (Pwo) กลุ่มสะกอมี่จำนวนร้อยละ 60 ของกะเหรี่ยงทั้งหมด และมักจะอาศัยอยู่ทางใต้ของกลุ่มโป นอกจากนี้ยังมีชาวกะเหรี่ยงกลุ่มย่อยที่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ อีกหลายกลุ่ม เช่น พวกคะยา หรือคะเรนนี้ (กะเหรี่ยงยางแดง) ฯลฯ ซึ่งอาศัยอยู่ในรัฐคะยาและจังหวัดแม่ฮ่องสอนของไทยในปัจจุบัน และยังมีพวกปะโอ (Pa-o) หรือพวกตองสู (มาจากตองอู หมายถึง ผู้อาศัยอยู่บนภูเขาในภาษาพม่า) พวกนี้แม้จะพูดภาษาซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับภาษาของพวกโป แต่มีความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมกับพวกฉานหรือไทยใหญ่มากกว่า

เนื่องจากไม่มีหลักฐานอันเป็นที่น่าพึงพอใจเกี่ยวกับต้นกำเนิดของชาวกะเหรี่ยง ไม่ว่าในวรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือวรรณกรรมมุขปาฐะก็ตาม ดูเหมือนว่าชาวกะเหรี่ยงได้เดินทางมาถึงดินแดนซึ่งเป็นประเทศไทยและสหภาพพม่าในปัจจุบัน ก่อนหน้าที่ชาวไทย ชาวมอญ และชาวพม่าจะอพยพเข้ามา ร่องรอยการย้ายถิ่นฐานของชาวกะเหรี่ยงจึงถูกลบเลือนไป โดยการอพยพซึ่งเกิดขึ้นในเวลาต่อมา ชาวกะเหรี่ยงทุกกลุ่มจดจำสืบทอดกันมาว่าพวกเขาได้เดินทางข้ามแม่น้ำสายหนึ่ง ซึ่งบางครั้งมีผู้แปลชื่อว่า "แม่น้ำทรายไหล" ก่อนที่จะมาถึงดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นทวีป อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าตลอดเส้นทางการอพยพของชาวกะเหรี่ยงจะถูกกลบไปด้วยทรายก็คงจะไม่ทำให้การสืบค้นความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงยุ่งยากมากไปกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ก็ได้

---

⁴คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "รายงานการศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 3.

เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้ความรู้ของชาวกะเหรี่ยงเกี่ยวกับอดีตของตนไม่กระจ่างชัดก็คือ ผู้ที่เล่าตำนานของกะเหรี่ยงเองกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต โดยขาดความถี่ถ้วนแม่นยำ คือ ประการแรก ชาวกะเหรี่ยงดูเหมือนจะไม่มีระบบปฏิทินที่นับเวลาเป็นปี ซึ่งทำให้การกำหนดเวลาของเหตุการณ์ในอดีตอย่างเที่ยงตรงเป็นไปได้ วัลลีเช่น "กะซ่า กะซ่า" (Kasa Kasa) ชั่วคนแล้ว ชั่วคนเล่า ปรากฏอยู่เสมอในนิทานของพวกกะเหรี่ยง ประการที่สอง ชาวกะเหรี่ยงเพิ่งจะเริ่มอาศัยการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อ ค.ศ. 1832 นี้เอง และประการที่สาม ชาวกะเหรี่ยงไม่มีชนบประเพณีการถ่ายทอดโดยคำบอกเล่าที่เชื่อถือได้ และไม่ม้นักประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการ อย่างเช่น ในหมู่ชนเผ่าแอฟริกันในรวันดา และรัฐโยรูบา

ชาวกะเหรี่ยงอาศัยหัวหน้าหมู่บ้าน หรือผู้นำทางศาสนาพื้นเมือง (Hihko) ซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบอื่น ๆ อยู่มากมายแล้ว สภาพเช่นนี้ต่างจากสังคมของชนเผ่าบางเผ่า เช่น พวกเบมบาทางตะวันออกเฉียงเหนือของแซมเบีย กล่าวคือ ชาวกะเหรี่ยงไม่มี "นักประวัติศาสตร์อาชีพ" ซึ่งเก็บรวบรวมความทรงจำของหัวหน้าคนก่อน ๆ หรือชกย่องสถานที่ซึ่งพวกเขาเคยอาศัยอยู่ในอดีต ชาวกะเหรี่ยงไม่เก็บรักษาอัฐิของหัวหน้าเผ่าของตน และหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับหัวหน้าเผ่าคนใดคนหนึ่งซึ่งชาวกะเหรี่ยงจดจำได้จะเป็นหมู่บ้านก่อนหน้าที่จะย้ายเข้ามาอยู่ในที่ตั้งของหมู่บ้านปัจจุบันเท่านั้น บทเพลงและบทกลอนที่ชาวกะเหรี่ยงท่องจำเกี่ยวกับผู้นำในอดีตที่พวกเขาชกย่องสรรเสริญ อย่างเช่น เรื่องของ "ออเมบา" บรรพบุรุษต้นตระกูลชาวกะเหรี่ยง ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เก่าแก่เสียจนกระทั่งไม่สามารถบ่งบอกเวลา หรือข้อมูลประกอบอื่น ๆ ที่แน่นอนได้

ชาวกะเหรี่ยงมองอดีตไม่ต่อเนื่องกัน พวกเขา กล่าวถึงอดีตกาลอันไกลโพ้น เมื่อลักษณะสำคัญของชีวิตแบบกะเหรี่ยงเริ่มก่อกำเนิดขึ้น สภาพภาพลูกกำพร้า การเสียดินแดนให้กับชาวพม่า และความเกี่ยวดองระหว่างชาวกะเหรี่ยงกับชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน จากการติดตามข้อมูลที่ได้จากชาวกะเหรี่ยงเกี่ยวกับต้นกำเนิดของสังคมของพวกเขา ปรากฏว่ามีช่องว่างในประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของชาวกะเหรี่ยง

จนกระทั่งคริสต์ศตวรรษที่ 19⁵

ลักษณะภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

ลักษณะภูมิประเทศทางตอนเหนือเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน เป็นป่าดงดิบ ป่าดิบเขา และป่าเบญจพรรณ (มีไม้สักมากที่สุดใเอเซีย- ตะวันออกเฉียงใต้) ตอนใต้เป็นสันเขา ทางตะวันออกเป็นป่าไม้สัก มีแม่น้ำสาละวินหรือแม่น้ำคงไหล่ผ่าน ทางด้านตะวันออกติดพรมแดนด้านตะวันตกของไทย มีแม่น้ำเมย (Moei River) เป็นเส้นกั้นพรมแดน

รัฐกะเหรี่ยงอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ อัญมณี แร่ธาตุ ดิบุก วูลแฟรม เหล็ก ถ่านหิน ทองคำ ทองแดง สังกะสี ฯลฯ ป่าไม้มีอุดมสมบูรณ์มาก ได้แก่ ไม้สัก ไม้แดง ไม้ตะเคียน ไม้เต็ง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัน และไม้ยาง ฯลฯ⁶ (ป่าไม้สักในสหภาพพม่ามีพื้นที่ ประมาณ 170,000 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง)

รัฐบาลกอดูเล (The Government of Kawthoolei)

ชาวกะเหรี่ยงมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองตั้งแต่ ค.ศ. 1886 เพราะชาวกะเหรี่ยงเคยช่วยเหลือทหารอังกฤษรบกับพม่า เมื่ออังกฤษเข้าปกครองประเทศพม่าแล้ว ชาวกะเหรี่ยงจึงขอสิทธิในการปกครองตนเอง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1942 กองทหารญี่ปุ่นบุกเข้ายึดครองประเทศพม่าในสงครามมหาเอเซียบูรพา ทหารกะเหรี่ยงได้ร่วมรบกับกองทหารอังกฤษและทำการต่อต้านกองทหารญี่ปุ่น ด้วยความหวังว่าจะได้รับเอกราชจากการปกครองของอังกฤษภายหลังสงคราม

⁵ ญาณ ฤบาท, "ศึกษาประวัติศาสตร์กะเหรี่ยงในพม่า", การสัมมนาทางวิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ 31 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2530, หน้า 3 - 4. (เอกสารโรเนียว)

⁶ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 147-154.

เมื่อ ค.ศ. 1947 พลเอกชอเบาอู (Saw Ba U) ผู้นำชาว-กะเหรี่ยงซึ่งร่วมอยู่ในคณะรัฐมนตรีพม่าในขณะนั้นได้รวมกำลังชาวกะเหรี่ยงจัดตั้งกลุ่มกู้ชาติขึ้นเรียกว่า "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" โดยมีพลเอกชอเบาอูเป็นประธาน นายมานบาซาน (Mahn Ba Zan) เป็นเลขาธิการ ดำเนินการเพื่อให้รัฐกะเหรี่ยงเป็นอิสระปกครองตนเอง (independent state) เพราะชาวกะเหรี่ยงไม่ต้องการที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่า⁷

ชาวกะเหรี่ยงได้ประกาศตัวเป็นอิสระและเริ่มใช้กำลังต่อต้านรัฐธรรมนูญสหภาพพม่าฉบับ ค.ศ. 1947⁸ ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม ค.ศ. 1948 เป็นต้นมา พลเอกชอเบาอู ผู้นำชาวกะเหรี่ยงได้เสียชีวิตในการสู้รบกับทหารพม่าในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1951 ซอว์ ฮันเตอร์ ทาหมวย (Saw Hunter Thamwe) ได้เป็นผู้นำคนต่อมา นายมานบาซาน เป็นเลขาธิการองค์การป้องกันชาติกะเหรี่ยง เมื่อ ค.ศ. 1964 สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้แบ่งแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กอตุเลตะวันตก และกอตุเลตะวันออก

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1964 พันตรีโบเมียะ (ยศขณะนั้น) ด้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานและผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกลุ่มกอตุเล-ตะวันออก และได้รับแต่งตั้งยศเป็น "พลโท"

วันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 1975 กลุ่มกอตุเลตะวันออกพร้อมกับกลุ่มกอตุเลตะวันตกภายใต้การนำของพลโทโบเมียะ และใช้ชื่อ "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดขึ้น ณ ค่ายมาเนอปลอว์ตรงข้ามกั๋งอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน⁹

---

⁷ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสาร-สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 268-269.

⁸"สัญญาปางหลวง ค.ศ. 1947" (Panglong Conference 1947) ให้รัฐต่างๆ รวมกับสหภาพพม่าไปก่อน หลังจาก 10 ปีแล้วรัฐใดจะแยกตัวออกจากสหภาพพม่าปกครองตัวเองก็ได้

⁹ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสาร-สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 269-270.

ปัจจุบัน สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงยังคงดำเนินการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเองเป็นอิสระ โดยรัฐบาลกอดูเลมีการจัดองค์การปกครองและกำลังทางทหารอย่างมีระเบียบ และมีประสิทธิภาพสูงมีความสามัคคี มีวัฒนธรรมตลอดจนมีขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง มีอุดมการณ์ในการต่อสู้เพื่อขอแยกตัวเป็นรัฐอิสระจากรัฐบาลทหารพม่า ทำการสู้รบกับกองทัพพม่าอย่างกล้าหาญเป็นเวลายาวนานหลายทศวรรษ กองทหารพม่าก็ยังไม่สามารถที่จะปราบปรามลงได้ จนได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ให้เป็นแกนนำในการรวมตัวของชนกลุ่มน้อยเพื่อที่จะรวมกำลังกันเข้าให้เป็นปีกแผ่นทำการสู้รบกับกองทัพพม่าต่อไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ แยกตัวเป็นรัฐอิสระจากการปกครองของรัฐบาลทหารพม่า (SLORC)

ระบบการปกครองของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU)

เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ (republic) มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ตำแหน่งประธานาธิบดีได้จากการเลือกตั้งของผู้บัญชาการกองพลต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่หน่วยนั้น ๆ รับผิดชอบอยู่ วาระการเป็นประธานาธิบดี 4 ปี ประธานาธิบดีเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดโดยตำแหน่ง มี "สภาแห่งรัฐ" เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด ประกอบด้วย "คณะกรรมการกลาง" ซึ่งทำหน้าที่เลือกตั้ง "คณะรัฐมนตรี" และ "ผู้ว่าการ" ของพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของสภาแห่งรัฐ โดยมี "รัฐมนตรี" ว่าการส่วนราชการต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ ดังนี้

1. กระทรวงต่างประเทศ มีหน้าที่ติดต่อกับต่างประเทศและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ
2. กระทรวงกลาโหม มีหน้าที่เกี่ยวกับการต่อสู้ การสงคราม รวมทั้งวางแผน จัดหาอาวุธ และยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ
3. กระทรวงการคลังและภาษี มีหน้าที่เกี่ยวกับรายได้ และรายจ่าย

4. กระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาของประชากรตลอดจนการร้องขอความช่วยเหลือทางการศึกษาจากต่างประเทศ และองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาต่าง ๆ

5. กระทรวงเกษตรและป่าไม้ มีหน้าที่วางแผนควบคุม การผลิตอาหารในพื้นที่ที่มีการต่อสู้และพื้นที่ส่วนหลัง

6. กระทรวงคมนาคมและขนส่ง มีหน้าที่เกี่ยวกับการคมนาคมและขนส่งของรัฐกะเหรี่ยง

7. กระทรวงอุตสาหกรรมและเหมืองแร่ มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนและนโยบายในการบริหารการผลิตทรัพยากรธรรมชาติใต้ดิน ได้แก่แร่ธาตุต่าง ๆ รวมทั้งการหาแหล่งใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิต การจัดหาทุนเพื่อลงทุนและการจำหน่าย

8. กระทรวงสาธารณสุขและประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลปกติ และโรงพยาบาลสนาม รวมทั้งขอความช่วยเหลือ ความร่วมมือจากต่างชาติขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การอื่น ๆ

9. กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับความยุติธรรมของประชาชนในพื้นที่เขตโดยประสานงานกับผู้บัญชาการกองพลต่าง ๆ

10. กระทรวงประมงและสัตว์เลี้ยง

11. กระทรวงมหาดไทย¹⁰

รัฐบาลกอดูเลในปัจจุบัน (13 สิงหาคม ค.ศ. 1994) มีรายชื่อผู้บริหารดังนี้

1. พลเอกโบเมียะ (Bo Mya) ประธานาธิบดี

ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

2. พลโทท่าหม่าละบอ (Tamla Baw) รองประธานาธิบดี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและประชาสงเคราะห์

¹⁰ ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 254-255.

3. ซอปาติน (Saw Ba Thin) นายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและภาษี (สรรพากร)
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้า (พาณิชย์)
4. ซอซานลิน (Saw San Lin) ประธานสภาแห่งรัฐ
5. ซอฉ่วยหย่าแฮ (Saw Shwe Ya He) รัฐมนตรีว่าการ-
กระทรวงศึกษาธิการ
6. ซอก่อโซ (Saw Kaw Soe) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
เกษตร
7. ซอบอญุพอ (Saw Baw Yu Paw) รัฐมนตรีว่าการ-
กระทรวงมหาดไทยและศาสนา
8. ซอทู (Saw Htoo) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
อุตสาหกรรมและเหมืองแร่
9. มั่นสทิล่า (Manh Stila) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
การประมงและสัตว์เลี้ยง
10. ซออ่องซาน (Saw Aung San) รัฐมนตรีว่าการ-
กระทรวงป่าไม้
11. ซอทูทูล (Saw Htoo Htoo Lay) รัฐมนตรีว่าการ-
กระทรวงยุติธรรม
12. ซอมาต้า (Saw Marta) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ-
ต่างประเทศ¹¹

---

¹¹ สัมภาษณ์ พลเอกโบเม็ยะ ประธานาธิบดี ผู้บัญชาการทหาร-
สูงสุด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง
ณ ค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ. 1994
นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิรักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

การแบ่งเขตการปกครอง

รัฐกะเหรี่ยงแบ่งเป็น 7 จังหวัด (หรือเขต) แต่ละจังหวัดแบ่งเป็นอำเภอ (เมือง) ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ มีคณะกรรมการบริหารรับผิดชอบในการบริหารในแต่ละระดับ

(โปรดดูรายละเอียด การแบ่งเขตการปกครองและคณะกรรมการบริหารจังหวัด ในภาคผนวก ข.)

ความเชื่อ

ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ยึดถือประเพณีดั้งเดิม คือการนับถือผี และบุคคลที่ประพฤติตัวอยู่ในศีล ซึ่งเรียกว่า "ฤาษี" แต่ในปัจจุบันความเจริญได้แพร่เข้าไปถึง ได้หันมานับถือศาสนาพุทธ แต่บุคคลระดับผู้นำมีการศึกษาหรือระดับหัวหน้า ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ลัทธิโปรเตสแตนต์

(Protestant)

ภาษา

ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือ ใช้ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า "สะกอ" (Sgaw) ส่วนทางภาคใต้ใช้ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า "โป" (Pwo) แต่ภาษาเขียนทั้งสองภาคใช้เหมือนกัน ภาษาพูดเพี้ยนกันบ้าง แต่ก็เข้าใจกันได้ ภาษากลางใช้ภาษาพม่าและภาษาอังกฤษ¹²

อักษรภาษากะเหรี่ยงเริ่มปรากฏขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1832 เมื่อมิชชันนารีแบ็บติสต์ชาวอเมริกันชื่อ โจนาธาน เวด (Jonathan Wade) ได้คิดประดิษฐ์แบบการเขียนภาษากะเหรี่ยงขึ้น โดยใช้ภาษาสะกอเป็นหลัก เวดใช้อักษรพม่าในส่วนที่พึงจะทำได้ และใช้ตัวอักษรใหม่บางตัวในการเขียนให้เข้ากับระดับเสียง และพยัญชนะต้นที่แตกต่างกันออกไปในภาษากะเหรี่ยง มิชชันนารีอีกคนหนึ่งคือ ฟรานซิส เมสัน (Francis Mason) ได้ดัดแปลง

¹² ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537, หน้า 254 - 255.

ระบบดังกล่าวไปใช้กับภาษาโป ภาษาสะกอและภาษาโปเป็นภาษาถิ่นสอง-ภาษาหลักในภาษากะเหรี่ยง ระบบการเขียนภาษาสะกอได้รับการนำไปใช้ในหนังสือพิมพ์ทางศาสนาที่เป็นภาษากะเหรี่ยงหลายฉบับด้วยกัน ในปี ค.ศ. 1843 คริสตจักรแบ็บติสต์ได้เริ่มออกหนังสือพิมพ์มอร์นิ่งสตาร์ (Morning Star) ซึ่งฟรานซิล เมสัน กล่าวอ้างอย่างอาจจะถูกต้องว่าเป็น "หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับแรกที่พิมพ์ขึ้นทางตะวันออกของแม่น้ำคงคา" หนังสือพิมพ์เหล่านี้มุ่งเสนอสาระเกี่ยวกับคริสต์ศาสนาเป็นหลัก แต่ก็มีกรกล่าวถึงเรื่องทางโลกอยู่เป็นครั้งคราว อย่างไรก็ตาม แม้แต่คุณค่าของแหล่งข้อมูลประเภทนี้ ก็ได้มีอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่ปรากฏชุดที่สมบูรณ์ของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว โดยฉบับแรกสุดเท่าที่ทำได้ในปัจจุบันเป็นฉบับหลังจากปี ค.ศ. 1860 ไปแล้ว¹³

นโยบาย

ชาวกะเหรี่ยงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติไว้อย่างชัดเจนคือ การล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่า เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระและให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง อุดมการณ์ในการสร้างชาติของชาวกะเหรี่ยงสืบทอดเจตนารมณ์มาตั้งแต่สมัยพลเอกช่อบาอู จนถึงพลเอกโบเมยะ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง¹⁴ รัฐบาลกอดูเลเน้นนโยบายสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การทหาร
2. การเงินหรือการคลัง
3. การศึกษา

¹³ ราวู ฤบาท, เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

¹⁴ ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสารสภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 270-271.

โดยเฉพาะการทหารถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุด ชาวกะเหรี่ยงทุกคนต้องเป็นทหารทุกเพศทุกวัย ไม่มีปลดเกษียณ คำขวัญประจำชาติชาวกะเหรี่ยงคือ "จะต้องได้มาซึ่งรัฐกะเหรี่ยงอิสระ ต้องได้มาซึ่งความเสมอภาคและไม่มีสงครามกลางเมือง" ชาวกะเหรี่ยงยึดมั่นในหลักการ ดังนี้

1. ชาตีกะเหรี่ยงจะไม่ยอมแพ้โดยเด็ดขาด
(For us surrender is out of question)
2. รัฐกะเหรี่ยงจะต้องได้รับการรับรองโดยสมบูรณ์
(The recognition of the Karen state must be completed)
3. กองทัพกะเหรี่ยงจะต้องจับอาวุธต่อสู้ต่อไป
(We shall never return our arms)
4. ชนชาตีกะเหรี่ยงเป็นผู้กำหนดชะตากรรมทางการเมืองด้วยตนเอง
(We shall decide our own political destiny)

ผู้กำหนดนโยบาย (decision-makers) คือ "สภาแห่งรัฐ" ซึ่งมีประธานาธิบดีเป็นประธานโดยตำแหน่ง¹⁵

---

¹⁵ รุ่งฟ้า, เรื่องเดียวกัน, หน้า 54 - 55. และโปรดดูรายละเอียดใน The Government of Kawthoolei, The Karens and their Struggle for Independence, p.24.

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union : KNU)

กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง* มีกำลังพลประมาณ 90,000 - 100,000 คน แบ่งเป็น ๒๓ กองพลน้อย จัดกำลังแบบสงครามกองโจรหรือจรรยายุทธ์ (guerrilla war)^{1๑}

(โปรดดูรายละเอียด การแบ่งเขตรับผิดชอบของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ในภาคผนวก ค.)

การฝึก

หลักสูตรที่ฝึกอบรม กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้มีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพและขีดความสามารถ ให้แก่กำลังพลอยู่เสมอ หลักสูตรต่าง ๆ ที่ทำการฝึกอบรม มีดังนี้

การรักษาพยาบาล ใช้ระยะเวลา 6 เดือน

การสื่อสาร ใช้เวลา 4 เดือน

การปรับการยิงเครื่องยิงลูกระเบิด (ค.) ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์

การเมืองการทหาร การปฏิบัติทางจิตวิทยา การข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง อบรมวิชาพื้นฐานให้กับทหารใหม่ การก่อวินาศกรรม การปฏิบัติทางทหารของหน่วยขนาดเล็ก การลาดตระเวน การรบในป่า การรบแบบกองโจร การรบพิเศษ วิชาทหารราบ วิชาอาวุธศึกษา การดำรงชีพในป่า การปฏิบัติการทางน้ำ การรบในเมือง การซุ่มยิง การลอบฆ่า และการรักษาตัวประกัน

^{1๑} สัมภาษณ์ พลเอกโบเมยะ ณ กองบัญชาการทหารสูงสุด ค่ายมาเนอปลอว์ รัฐกะเหรี่ยง วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ. 1994
นาวาอากาศเอกสมโชค สวัสดิ์รักษ์ ผู้สัมภาษณ์และบันทึก

* ค่ายมาเนอปลอว์ วางกำลังทหารไว้จำนวนหนึ่งแต่ไม่เปิดเผยกำลังพล เป็นที่ตั้งกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ เช่น "แนวร่วมประชาธิปไตย" (National Democratic Front : NDF)

ยุทธวิธี

ยุทธวิธีทหารกะเหรี่ยง นิยมนำมาใช้ในการปฏิบัติการทางทหาร ได้แก่ การรบแบบกองโจร การซุ่มโจมตี การเข้าโจมตีโฉบฉวย การก่อวินาศกรรม และการบ่อนทำลาย

การส่งกำลังบำรุง

อาวุธยุทธโธปกรณ์ หน่วยระดับกองพันและกองพล ดำเนินการจัดหาเอง โดยติดต่อซื้อจากพ่อค้าของเถื่อนชาวไทย อาวุธส่วนใหญ่ลักลอบนำมาจากประเทศลาวและกัมพูชา สภาพอาวุธอยู่ในระดับปานกลาง ราคาแตกต่างกันตามชนิดและสภาพของอาวุธ

ปัจจุบัน ทหารกะเหรี่ยงยังขาดแคลนอาวุธยุทธโธปกรณ์อีกมาก เนื่องจากต้องนำไปใช้ในการต่อสู้กับกองทัพพม่า และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 เป็นต้นมา การลักลอบนำอาวุธเข้ายากลำบาก เพราะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเข้มงวดกวัดขัน และทำการปราบปรามพ่อค้าของเถื่อนของไทย¹⁷

เสบียงอาหาร

ชาวกะเหรี่ยงจัดหาเองภายในพื้นที่ บางครั้งติดต่อซื้อจากพ่อค้าไทยตามแนวชายแดน แล้วล่อเลี้ยงโดยรถยนต์บรรทุกไปยังเขตพื้นที่ของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง¹⁸

¹⁷ ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสาร-สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 264-265.

¹⁸ ตลอดแนวชายแดนแม่น้ำเมยเป็นเขตรับ-ส่งเสบียงจากพ่อค้าไทย ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของไทยได้ตัดไม้ทำลายป่าในเขตไทย เพื่อเพาะปลูกข้าวและพืชผลอื่น ๆ เป็นเสบียง (ผู้เขียนเคยเดินทางเข้า-ออกในเขตพื้นที่รับผิดชอบของรัฐกะเหรี่ยงมากกว่า 20 ครั้ง)

รายได้

รายได้ของชาวกะเหรี่ยงบางส่วนเก็บภาษีจากพ่อค้า ซึ่งนำสินค้า ผ่านตามเส้นทางในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยตระดับกองพลและกองพัน ภาษีที่เก็บได้จะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยร้อยละ 60 ส่วนที่เหลือร้อยละ 40 ส่งให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เก็บรวบรวมไว้เป็นส่วนกลาง เพื่อแจกจ่ายให้หน่วยที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง เช่น กองพลน้อยที่ 1 กองพลน้อยที่ 2 กองพลน้อยที่ 3 กองพลน้อยที่ 4 และกองพันพิเศษที่ 10 ฯลฯ ทหารกะเหรี่ยงได้เปิดการค้าขายกับต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ ประเทศญี่ปุ่น และไต้หวัน สินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สัก อัญมณี และแร่ธาตุ ซึ่งทำให้ทหารกะเหรี่ยงมีรายได้อีกส่วนหนึ่ง

การเก็บภาษีจากราษฎร ตำบลไทยสิงขร อำเภอตะนาวศรี อำเภอมะริด กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเรียกเก็บภาษีเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ภาษีประจำปี เก็บห้วงเดือนมกราคมของทุกปี โดยแต่ละครอบครัวจะต้องเสียภาษีข้าว 4 ถังต่อปี กับเงินสด 75 บาทต่อปี (เทียบ-ค่าเงินบาทของไทย)

- ภาษีประจำงวด เก็บ 2 - 3 เดือนต่อครั้ง จะเรียกเก็บ เป็นหลังคาเรือนเป็นสิ่งของหรือเสบียงอาหาร จำนวนไม่แน่นอน

- ภาษีจากผลผลิตอื่น ๆ เช่น หมวก ไม้จันทน์ ไม้ซุง โศ และกระป๋อง ฯลฯ

โดยเฉลี่ยภาษีทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว เก็บได้ปีละประมาณ 150,000 บาท¹⁰

---

¹⁰ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสาร-สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 267.

รายได้หลักของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้แก่

1. รายได้จากเหมืองแร่ดีบุกและวูลแฟรม
ประมาณปีละ 40,000,000 บาท
  2. รายได้จากภาษีที่ดินและการทำไม้
ประมาณปีละ 30,000,000 บาท
  3. รายได้จากภาษีศุลกากรสินค้าผ่านแดน
ประมาณปีละ 90,000,000 บาท
- รวมรายได้เฉลี่ยประมาณปีละ 160,000,000 บาท²⁰

รายจ่าย งบประมาณรายจ่ายของกองทัพสหภาพแห่งชาติ-กะเหรี่ยงประมาณปีละ 200,000,000 บาท สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ขาดอยู่นั้นจะตกประมาณปีละ 16,000,000 ถึง 32,000,000 บาท มวลชนชาวกะเหรี่ยงเป็นผู้อาสาเข้ามาบริการะอื่นนี้ทุกปีไป โดยมีองค์กรย่อยเป็นผู้ดำเนินการเรียไรในเขตของตนเอง จากนั้นก็ส่งขึ้นมาที่องค์กรใหญ่ประจำเขต ซึ่งมีอยู่ 4 แห่ง²¹

การจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณของกองกำลังปฏิวัติกะเหรี่ยงอิสระมิได้กำหนดจำนวนแน่นอนว่ากระทรวงใดควรจะได้งบประมาณปีละเท่าไร แต่ขึ้นอยู่กับพิจารณาว่าฝ่ายใด หน่วยงานใดมีความจำเป็นจะต้องใช้จ่ายอะไรบ้าง ก็เสนอโครงการขอใช้งบประมาณขึ้นมาเพื่อขออนุมัติ เมื่อ "สภาแห่งรัฐ" เห็นชอบก็เบิกจ่ายเงินกันไปตามกรณี

²⁰ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง การปฏิวัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 59.

²¹ องค์กรใหญ่ซึ่งเป็นฐานสนับสนุนกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ได้แก่ องค์กรสตรี องค์กรเยาวชนกะเหรี่ยง องค์กรชนกะเหรี่ยงผู้ใช้แรงงาน และองค์กรสมาคมครู

ในกรณีดังกล่าว มักจะเกิดความล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ จึงได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าในปีต่อ ๆ ไป (ตั้งแต่ปี ค.ศ.1981 เป็นต้นไป) กองทัพอากาศแห่งชาติกะเหรี่ยง และ/หรือกองทัพบกชาติกะเหรี่ยงอิสระ จะดำเนินการจัดสรรงบประมาณจำนวนแน่นอนให้แก่กระทรวงรับผิดชอบดำเนินการเองต่อไป

เงินเดือนและสวัสดิการของทหารกะเหรี่ยงในกองทัพอากาศแห่งชาติกะเหรี่ยง

ทหารกะเหรี่ยงในกองทัพไม่มีเงินเดือนประจำ แต่ทางกองทัพจะสนับสนุนในเรื่อง ข้าวปลา อาหารหลัก ให้ครบถ้วน รวมทั้งเกลือ และข้าวของที่จำเป็นประจำวันอื่น ๆ แต่หากผู้หนึ่งผู้ใดมีความจำเป็นจะต้องใช้เงินก็ให้ทำเรื่องเสนอขึ้นมาตามลำดับได้เป็นรายบุคคล*

ปีหนึ่ง ๆ ทางกองทัพอากาศแห่งชาติกะเหรี่ยงจะบำรุงขวัญแก่ทหารกะเหรี่ยงโดยจ่ายเงินให้ 3 งวด คือ ในวันคริสต์มาส (25 ธันวาคม) วันปีใหม่ (1 มกราคม) และวันชาติ (11 กุมภาพันธ์) แต่เดิมนั้นจ่ายให้คนละประมาณ 50 บาท ต่อครั้ง เมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจรัฐกะเหรี่ยงดีขึ้น ตั้งแต่ปี ค.ศ.1982 เป็นต้นมา จึงจ่ายให้คนละประมาณ 100 บาท อย่างสม่ำเสมอตลอดมาทุกปี²²

ประสิทธิภาพการรบ

จุดแข็ง ทหารกะเหรี่ยงมีขวัญและกำลังใจสูง มีความสามารถในการสร้างและพัฒนาอาวุธเพื่อใช้ในการสู้รบ มีความชำนาญภูมิประเทศ และในการรบแบบกองโจรมีกำลังพลและประชากรมาก (8,600,000 คน

²² ศูนยรักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง การปฏิบัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 59.

* รายได้ส่วนที่ขาดไปไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายชาวกะเหรี่ยงหาชุดเหยียดจากการค้านอกระบบหรือตลาดมืด

ร้อยละ 20 ของประชากรในสหภาพพม่า) มีความสามารถในการระดมพล
ค่อนข้างสูงมาก มีศักยภาพทางทหารเหนือกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ มีการจัด
ระเบียบการปกครอง และการทหารอย่างมีแบบแผน มีอุดมการณ์ในการ
สู้รบ จนทำให้เป็นที่เชื่อถือของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตลอดจนองค์กรต่าง
ประเทศ

จุดอ่อน การดำรงชีพยังอยู่ในขั้นล้าหลัง กำลังพลมีการศึกษาต่ำ
การรักษาพยาบาลยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ฐานะ
ทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีเมื่อเทียบจำนวนกำลังพล และความจำเป็นเพื่อใช้ในการ
การสู้รบ ขาดแคลนอาวุธยุทโธปกรณ์ เนื่องจากต้องทำการสู้รบกับกองทัพ
พม่าอยู่ตลอดเวลา²³

การศึกษา

การศึกษาเป็นปัญหาใหญ่เรื่องหนึ่งของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง
นับตั้งแต่ชาวกะเหรี่ยงเริ่มการปฏิวัติเพื่อเป็นรัฐอิสระในปี ค.ศ. 1948*

---

²³ ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสาร-
สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 268.

* ธงชาติของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เมื่อชนชาติกะเหรี่ยงถือว่า
"รัฐกะเหรี่ยง" คือชาติของกะเหรี่ยง

ลักษณะ เป็นแถบสี 3 แถบคือ แดง ขาว น้ำเงิน และมี
กลอง 1 ลูกอยู่ท่ามกลางแสงอาทิตย์

ความมุ่งหมาย 1. สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ
2. สีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพ 3. สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์
4. ดวงอาทิตย์ หมายถึง การต่อสู้เพื่อเอกราช 5. แสงอาทิตย์มี 9
สาย หมายถึง ประชาชนชาวกะเหรี่ยงที่มาจากเมืองต่าง ๆ 9 เมือง คือ
อิระวดี ตายะวดี ฮันดาวดี กันทรวดี เมียวดี ดอยวดี ชียะวดี
ตันยะวดี และมอระวดี

เป็นต้นมา รัฐกะเหรี่ยงได้เริ่มจัดให้มีการศึกษามาตั้งแต่เริ่มต้น โดยเปิดการศึกษาเฉพาะชั้นอนุบาลศึกษา และชั้นประถมศึกษา ต่อมากองกำลัง-ปฏิบัติได้จัดหาครูมาเพิ่มเติมเพื่อรับผิดชอบทางการศึกษาและเปิดขยายชั้น-เรียนให้สูงขึ้น จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาศัยหลักสูตรเก่า ๆ ที่ชาวอังกฤษได้วางพื้นฐานการศึกษาไว้ให้ ตั้งแต่สมัยที่ประเทศพม่ายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ต่อมาในปี ค.ศ. 1965 ได้มีการขยายการศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาสูงชื่อ พี.พี. เอ็นมา (P.P. Enma) ซึ่งเป็นสุภาพสตรีชาวอังกฤษได้มาดำเนินการวางรากฐานการศึกษาให้แก่ชาวกะเหรี่ยง และได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ

การศึกษาของชาวกะเหรี่ยงแบ่งเป็น 4 ระดับคือ อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษาในระดับมัศึกษานั้น นักเรียนชายชาวกะเหรี่ยงต้องศึกษาวิชาภาคบังคับว่าด้วยการทหาร ต้องทำการฝึกวิชาทหารราบทุกคนไม่มียกเว้น เริ่มตั้งแต่อายุ 13 ปี ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพทหารนั้นจะต้องฝึกหนักมาก จนเมื่ออายุครบ 16 ปีบริบูรณ์แล้ว จึงจะได้รับอนุญาตให้ติดตาม-กองทหารออกไปปฏิบัติหน้าที่ในสนามรบได้บ้างเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะได้มีประสบการณ์และรู้จักตัดสินใจ วิชาที่ฝึกศึกษา ได้แก่ การพยาบาลฉุกเฉิน การยิงชีพในป่า การลาดตระเวนสอดแนม และยุทธวิธีต่าง ๆ

รัฐกะเหรี่ยงมีโรงเรียนอยู่ 4 แห่ง ในเขตอิทธิพลของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง นักเรียนชาวกะเหรี่ยงจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ-ศึกษาค้นละไม่เกิน 900 บาทต่อปี โดยไม่รวมค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ชาวกะเหรี่ยงที่มีผลการศึกษาคดี และมีแนวโน้มว่าสามารถที่จะศึกษาในระดับสูงขึ้นได้ จะได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลกอดูเล แต่จะต้องช้อนพรางตัวเข้าไปรับการศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างกึ่งและในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศไทย เป็นต้น²⁴

ปัจจุบัน กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง* ส่งเสริมการศึกษาให้กับชาวกะเหรี่ยงอย่างกว้างขวาง ด้วยการสร้างโรงเรียนขึ้นในชุมชน เปิดสอนภาษากะเหรี่ยง "สะกอ" (Sgaw) และ "โป" (Pwo) ภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เนื่องจากพลเอกโบเมยะ ได้สังเกตเห็นว่าประเทศไทยมีความสำคัญอันดับแรกต่อกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงในอนาคต²⁵ เพราะชาวกะเหรี่ยงต้องพึ่งพียงนักธุรกิจไทยในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลักลอบค้าอาวุธสงคราม

---

²⁴ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่อง การปฏิบัติของกะเหรี่ยงอิสระและชนกลุ่มน้อยในพม่า 2525", หน้า 60.

²⁵ ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, "เอกสาร สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง 2537", หน้า 271.

* วันสำคัญต่าง ๆ ของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ถือเป็นวันหยุดราชการคือ

31 มกราคม วันปฏิบัติ 11 กุมภาพันธ์ วันชาติของรัฐกะเหรี่ยง
14 มิถุนายน วันรัฐกะเหรี่ยง 16 กรกฎาคม 1947 Karen National Defense Organization 12 สิงหาคม วันเสี้ยสละ 25 ธันวาคม วันคริสต์มาส ชาวกะเหรี่ยงถือว่า "พลเอกชอบาอู" ประธานาธิบดีคนแรกของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง เป็นผู้ก่อตั้งประเทศ

รัฐบาลกอดูเลจะเน้นคำขวัญเกี่ยวกับการศึกษาว่า

1. การศึกษาคือแสงสว่างของชีวิต
2. ต้องยกระดับมาตรฐานการศึกษา
3. ต้องเคารพผู้นำสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง
4. ต้องอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ²⁶

คุณสมบัติของความเป็นรัฐ

รัฐกะเหรี่ยงเป็นรัฐที่ขึ้นอยู่กับรัฐอื่น (dependent state) คือสหภาพพม่าหรือเมียนมาร์ จึงมีความสามารถอันจำกัดในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ถ้าพิจารณาจากสิ่งภายนอกจะมองว่า เพราะลักษณะเขตแดนที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงนั้น เป็นรัฐกันกระทบ (buffer state) ระหว่างไทยกับพม่า ภูมิประเทศเป็นป่าเขาลำเนาไพร จึงเอื้ออำนวยต่อการตั้งฐานที่มั่นของกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยง เนื่องจากที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางอำนาจรัฐบาลทหารพม่าและรัฐบาลไทย และยังเป็นเทือกเขาสูงป่าดงดิบด้วยแล้ว ก็ยากที่จะเข้าไปถึงฐานที่มั่นของกองทหารกะเหรี่ยงหรือกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ฐานที่มั่นของชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่จะหันหน้าให้แม่น้ำเมย²⁷ โดยมีเทือกเขาสูงโอบล้อมอยู่เบื้องหลัง การที่กองทหารพม่าจะเข้าตีค่ายมาเนอปลอว์และค่ายอื่น ๆ ของชาวกะเหรี่ยงนั้น ยากที่จะหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนต่อเขตแดนด้านตะวันตกของไทย เพราะชายแดนอยู่ติดกัน บางค่ายของชาวกะเหรี่ยงนั้นอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมมาก เช่น ค่ายเยจ้อ (Ye Gyaw)

²⁶ รุ่งฟ้า, สงครามสร้างชาติกะเหรี่ยง (นครสวรรค์ : สำนักพิมพ์พิมพ์มลา, พับลิชชิ่ง 2530), หน้า 92-94.

²⁷ แม่น้ำเมย เป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับพม่า เป็นพื้นที่เขตยึดครองของชาวกะเหรี่ยง เป็นแม่น้ำที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาถนนธงชัย ไหลขึ้นทิศเหนือไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวินที่สบเมย

ตรงข้ามกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก การจะเข้าโจมตีค่ายนี้จำเป็นต้องข้ามเข้ามาในพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งมีกองตำรวจตระเวนชายแดนและกองทหารพรานรักษาพื้นที่อยู่²⁸

เนื่องจากปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการตั้งฐานที่มั่นของชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะชาวกะเหรี่ยง จึงเป็นโอกาสให้ชาวกะเหรี่ยงประกอบกิจกรรมทางการเมือง ทางทหาร และทางเศรษฐกิจ โดยชาวกะเหรี่ยงทำการค้าอัญมณี แร่ธาตุ และไม้สัก แลกกับอาวุธ-ยุทธโปกรณ์จากกลุ่มพ่อค้าของเถื่อนในเขตประเทศไทย

เนื่องจากรัฐกะเหรี่ยงนั้นอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่กลายเป็นสิ่งหายากในปัจจุบัน ได้แก่ อัญมณี แร่ธาตุ และไม้สัก ฯลฯ และจากการเข้าถึง (accessibility) ต้องผ่านทางด้านอำเภอแม่สอด อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ปัจจุบันนโยบายต่างประเทศให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรไม่อาจจะแยกขาด ออกจากกันได้ จึงทำให้พื้นที่เขตยึดครองของรัฐบาลกอดูเล ภายใต้การนำของพลเอกโบเมียะ กลายเป็นชุมทองทางเศรษฐกิจที่ทั้งชาวกะเหรี่ยง ชาวพม่า และชาวไทย ให้ความสำคัญเพื่อจะแย่งชิงกันเป็นผู้ครอบครอง

ในเมื่อรัฐกะเหรี่ยงหรือรัฐบาลกอดูเลไม่ปลอดภัยจากการคุกคามของกองทหารพม่า ทำให้รัฐกะเหรี่ยงต้องเสริมสร้างศักยภาพทางทหาร โดยการนำเอาทรัพยากรที่หาได้ยากดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญในการแลกเปลี่ยนกับอาวุธและยุทธปัจจัยอื่น ๆ จากกลุ่มพ่อค้าของเถื่อนบริเวณชายแดน

---

²⁸ ชุดควบคุมที่ 34 และกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346 อำเภอแม่สอด กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 344 (กม.87-88) และกองร้อยทหารพรานที่ 3504 (กม.80-81) อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ด้านตะวันตกของไทย ด้วยเหตุนี้การค้าในระบบและการค้านอกระบบ (ตลาดมืด) * จึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจใหญ่ ชาวไทยจะเป็นผู้มีอำนาจและมีอิทธิพล จึงอยู่เบื้องหลังรัฐบาลกอดูเล ขณะเดียวกันรัฐบาลไทยกับรัฐบาลทหารพม่ามีความสัมพันธ์ทางการทูตและยอมรับรองความเป็นรัฐ แต่ความเป็นรัฐในทัศนะของรัฐบาลไทย คือ รัฐกะเหรี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่าเท่านั้น²⁹

ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับ "การรับรองรัฐ" ในทางปฏิบัติเงื่อนไขที่รัฐต่าง ๆ ใช้ในการพิจารณาเพื่อให้การรับรองรัฐ ก็คือ คุณสมบัติของความเป็นรัฐนั่นเอง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมี 3 ประการ คือ

ประการหนึ่ง ชุมชนนั้นต้องมีดินแดน แต่ในทางปฏิบัติไม่จำเป็นต้องมีอาณาเขตแน่นอนเด็ดขาด เพราะจนถึงขณะนี้ก็มีหลายรัฐที่มีข้อพิพาทเรื่องดินแดนกับรัฐใกล้เคียง

ประการที่สอง ชุมชนนั้นต้องมีประชากร

ประการที่สาม ชุมชนนั้นต้องมีรัฐบาลที่สามารถจะควบคุมดูแลพื้นที่ทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐอื่น ๆ³⁰

²⁹บ้านเมือง 28 (เมษายน 2536) : 13.

³⁰สมพงศ์ ชูมาก, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 123-124.

* อัตราแลกเปลี่ยนเงินจัต (Kyat) บ้านแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก กับเมืองเมียวดี ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในช่วงปี พ.ศ.2533 - 2534 1 บาท เท่ากับ 2 จัต 20 บาท เท่ากับ 30 จัต

ชาวกะเหรี่ยงได้เรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองตั้งแต่ปี ค.ศ. 1943 รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศลงในสมุดปกขาวเมื่อเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1945 ให้ชนกลุ่มน้อยทุกรัฐอยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษ จนกว่าพวกเขาจะแสดงความต้องการที่จะไปรวมกับสหภาพพม่า หรือแยกตัวออกไปเป็นรัฐอิสระ³¹ รัฐบาลอังกฤษสนับสนุนหลักการกำหนดใจตนเอง เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยว่าจะขึ้นกับรัฐบาลสหภาพพม่าหรือไม่ก็ได้ ชาวกะเหรี่ยงได้ประกาศตัวเป็นอิสระ และเริ่มใช้กำลังต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม ค.ศ. 1948 เป็นต้นมา ใน ค.ศ. 1975 ได้จัดตั้ง "สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" ขึ้น ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุด ณ ต่ายมาเนอปลอว์ และจัดตั้งรัฐบาลกอดูเลขึ้นมาเพื่อปกครองดูแลชาวกะเหรี่ยง มีพลเอกโบเมียะเป็นผู้นำ ชาวกะเหรี่ยงได้ดำเนินการภายในเพื่อดำรงศักยภาพและสถานภาพของตนเอง ด้วยความมั่นใจในขีดความสามารถของกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง และกำหนดยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างชัดเจน คือ "การล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ และให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง"³²

---

³¹ โจเซฟ ซิลเวอร์สไตน์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 46-47.

³² The Government of Kawthoolei, The Karens and their Struggle for Independence, p.23-24.